

Rapport Nr. 0166

Archeologienota

Geel/Olen, Hagelberg
Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies	2
2.1	Aanleiding vooronderzoek	2
2.2	Resultaten vooronderzoek (bureauonderzoek)	2
2.1	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	3
3	Programma van maatregelen	3

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2019-173
Projectcode Onroerend Erfgoed		2019E283
locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Geel/Olen
	Deelgemeente	Geel/Olen
	Straat	Hagelberg
Kadastrale gegevens	Gemeente	Olen Geel
	Afdeling	Olen Geel 3 Afd
	Sectie	E A
	Percelen	0534/00D000 & 0534/00C000 0467/00D000 & 0467/00C000
Coördinaten	Noordoost	X: 188094.26 Y: 204215.74
	Noordwest	X: 187892.61 Y: 204332.96
	Zuidoost	X: 188018.43 Y: 204081.39
	Zuidwest	X: 187805.13 Y: 204176.54
Oppervlakte plangebied		39.239 m ²
Oppervlakte bodemingreep		21.314 m ²
Erkende Archeologen		2015/00053 Jeroen Verrijckt 2017/00195 Niels Jennes

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de uitbreiding van een industriegebouw ter hoogte van Hagelberg 12 te Geel/Olen. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vooronderzoek (bureauonderzoek)

Tijdens het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem kon enkel het bureauonderzoek uitgevoerd worden. Op basis van dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem was het mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de afwezigheid van archeologie in de bodem.

Het plangebied ligt op de grens tussen de gemeentes Olen en Geel, tussen Hagelberg en het Albertkanaal. Binnen het plangebied plant men de uitbreiding van een industriegebouw met bijhorende loskades en parking. Dergelijke werkzaamheden hebben een negatieve impact op de eventueel aanwezige archeologie in de bodem.

Aardkundig relevant is dat het plangebied zich bevindt op de zuidflank van de zogenaamde heuvelrug van Geel. De bodems binnen het plangebied zijn matig droge tot matig natte licht zandlemige of lemig zandige bodems met een dik plaggendek. Onder dit plaggendek bevindt zich het pleistoceen dekzand waarin mogelijk nog restanten van podzolbodems aanwezig zijn. Boringen, gezet in 1934 ter hoogte van het Albertkanaal, tonen een dikte van het voormalige plaggendek aan van 50-55 cm.

De oudste vermeldingen van beide gemeentes gaan terug tot 994 en 1155. De stadskern van Geel beperkte zich voornamelijk tot de parochie Sint-Dimpna en rond de Grote Markt. Verder werd het Land van Geel gekenmerkt door haar landelijk karakter met kleine gehuchten en parochies. Op historisch kaartmateriaal is dit landelijk karakter goed te zien. Binnen het plangebied bevond zich een kruispunt van wegen waar enkele gebouwen geconcentreerd waren. Het landschap rondom bestond uit akkers, weilanden en heidevelden. Dit bleef nagenoeg ongewijzigd tot in de 20^e eeuw. Pas vanaf eind jaren 70 en de jaren 80 verdween deze bewoning. Op een luchtfoto uit 2008-2011 was het plangebied zelfs bebost. Het industriegebied dat er zich vandaag bevindt ontwikkelde zich pas zeer recent. Gezien de aanwezigheid van oude wegen, oude bebouwing, bouwwerkzaamheden en afbraak- en rooiwerken geldt een algemeen lage verwachting op het aantreffen van een archeologische site.

Noemenswaardig zijn de proefsleuven en opgravingen gedaan ter hoogte van de Lammerdries-Winkelstraat te Olen in 2010-2011. Hier werden op 450 m ten noordwesten van het huidige plangebied, en tevens hogerop de heuvelrug, nederzettingssporen teruggevonden uit de metaaltijden en middeleeuwen. Verder in de omgeving betreffen het voornamelijk relictten uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Binnen het plangebied zelf zijn geen archeologische waarden gekend.

Wel interessant zijn twee archeologienota's geschreven voor zeer gelijkaardige plangebieden. Ze bevonden zich beiden in hetzelfde industrieterrein, echter aan de overkant van het Albertkanaal. In beide gevallen is door eerdere bouwwerkzaamheden een vrijage van het terrein geadviseerd.

Op basis van bovenstaande gegevens is er een zeer lage algemene verwachting voor het aantreffen van een archeologische vindplaats. Daarmee is het potentieel op kennisvermeerdering bijzonder laag en wordt geadviseerd het terrein vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

2.1 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de ontwikkelingsplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat er voldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke impact van de geplande werken op een eventueel archeologisch vondsten- en sporenbestand aan te tonen.

Uit bovenstaand bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen verder archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd dient te worden. Dit onderzoek toonde aan dat binnen het plangebied verschillende factoren een verstoorde bodem en bijgevolg een verstoord archeologisch niveau suggereren. Hierdoor is verder onderzoek niet noodzakelijk.

3 Programma van maatregelen

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. Er is met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed, het potentieel op kennisvermeerdering en de haalbaarheid van eventueel verder onderzoek.

Een doorslaggevende factor in het bepalen of verder onderzoek noodzakelijk is, is de lokale geschiedenis van het terrein. De beslissing om geen vervolgonderzoek te adviseren steunt op de volgende redenering:

- De Ferrariskaart toonde aan dat binnen het plangebied gebouwen/hoeves aanwezig waren die zich concentreerden rond een kruispunt van wegen. Akkers bevinden zich rondom deze gebouwen en maken bijgevolg slechts een klein deel uit van het plangebied. Daarmee lijkt de aanwezigheid van een dik plaggendeek in het gros van het plangebied onbestaande. Het dikke plaggendeek bevindt zich vooral net ter hoogte van die akkers. Op luchtfoto's van de jaren '80 zijn een deel van deze gebouwen afgebroken. Luchtfoto's van 2008-2011 tonen dan weer aan dat alle woningen zijn afgebroken en dat een bos aanwezig is binnen het plangebied. De wortels van deze bomen zullen ongetwijfeld de bodem gebioturbeerd hebben. Met de relatief recente ontwikkeling van het industrieterrein zijn deze bomen gerooid geweest, wat een serieuze impact moet hebben gehad op de bewaringstoestand van de bodem. Tot slot heeft ook de constructie en de aanleg van de parking een laatste impact gehad op de bodem.

Het is duidelijk dat deze gebeurtenissen op het terrein een negatieve impact hebben gehad op de bewaringstoestand van de bodem en daarmee het archeologisch vlak. Een gelijkaardige redenering is te zien in twee archeologienota's voor nabijgelegen plangebieden, beiden aan de Nijverheidsstraat te Oevel en Westerlo. Op grond van de hierboven beschreven redenering wordt geadviseerd het terrein vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.